

LEGENDY POLSKIE

Legendy to jeden z elementów polskiej kultury. Mają charakter ludowy i są ustnie przekazywane z pokolenia na pokolenie. Dzieci uczą się ich w szkole poznając historie związane z początkiem kraju oraz wartości ważne dla narodu. Przybliżmy kilka najpopularniejszych legend polskich.

LEGENDA O SMOKU WAWELSKIM

Legenda opowiada o Smoku Wawelskim, czyli o stworze zamieszkującym jamę pod wawelskim wzgórzem. Terroryzował mieszkańców grodu Kraka, żądając od nich ofiar w postaci bydła lub ludzi. Wielu rycerzy próbowało go pokonać, jednak udało się to dopiero młodemu szewcowi o imieniu Skuba. Zrobił to za sprawą sprytnej sztuczki. Postawił przed smoczą jamą barana wypchanego siarką. Głodny smok pożart barana, jednak siarka sprawiła, że poczuł ból i palenie w gardle, które próbował ugasić, pijąc wodę z Wisły. Pił ją tak długo, aż pękł. Wdzięczni mieszkańcy nagrodzili szewca za swoje zasługi. Pomnik Smoka Wawelskiego można zobaczyć w Krakowie w okolicy zamku na Wawelu.

LEGENDA O WARSZAWSKIEJ SYRENCE

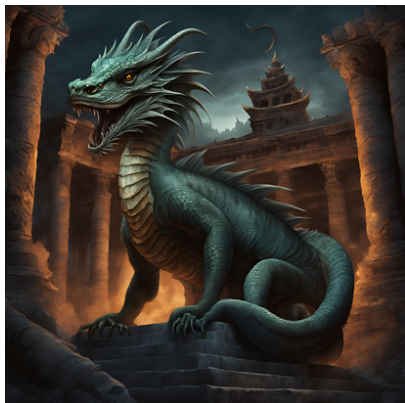
Bohaterką tej legendy jest piękna syrenka, która podczas podróży z Bałtyku na południe postanowiła odpocząć na brzegu Wisły. Tak jej się spodobało miejsce, że postanowiła zostać tu na dłużej. Miała piękny głos, który pewien chciwy kupiec chciał wykorzystać, pokazując syrenkę na jarmarkach. Porwał ją podstępem i uwięził w drewnianej skrzyni. Syrenka była nieszczęśliwa, a jej płacz usłyszał syn rybaka, który uwolnił ją wraz ze swoimi kolegami. Wdzięczna syrenka przyrzekła rybakom, że zawsze będzie strzec ich grodu, który z czasem przerodził się w piękne miasto – Warszawę. Wizerunek syrenki uzbrojonej w miecz i tarczę umieszczono w herbie Warszawy. W stolicy znajduje się też wiele pomników przedstawiających syrenę, a najpopularniejszy z nich można zobaczyć nad Wisłą.

LEGENDA O LECHU, CZECHU I RUSIE

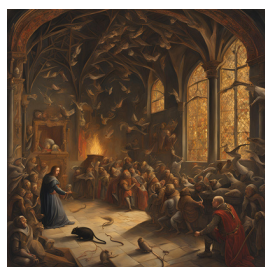
To legenda opowiadająca o początkach państwa polskiego. Jej bohaterami są bracia, Lech, Czech i Rus, którzy poszukując nowego miejsca na osiedlenie, trafili na piękne tereny położone między Wisłą a Odrą. Na jednym z pagórków dostrzegli rozłożysty dąb, na którym swoje gniazdo zbudował biały orzeł. Ptak, widząc ludzi, rozpostarł skrzydła i wzbił się w powietrze. Widok orła na tle zachodzącego słońca zachwycił Lecha. Uznał on, że jest to znak, by osiąść tu na stałe. Założył w tym miejscu swój gród, który nazwał Gnieznem. Jego godłem został biały orzeł na czerwonym tle. Mieszkańcy Polski przez długi czas byli nazywani Lechitami od imienia założyciela grodu, czyli Lecha. Z kolei pozostali bracia ruszyli na południe i tam założyli swoje państwa – Czechy i Ruś.

LEGENDA O BAZYLISZKU

Legenda o Bazyliisku jest legendą warszawską. Opowiada ona o straszliwym potworze, który za sprawą swojego spojrzenia zamieniał ludzi w kamień. Bazyliisk był uciążliwy dla mieszkańców Warszawy – nocami wznicał pożary i niszczył wszystko, co napotkał po drodze. Wielu śmiazków próbowało pokonać stwora, ale bezskutecznie. Dopiero niepozorny krawczyk podołał temu wyzwaniu, pokonując Bazyliiska jego własną bronią. Wyciągnął przed siebie lustro i obudził stwora hałasem. Gdy tylko ten podniósł łeb, zobaczył własne odbicie i skamieniał. Przestraszony chłopak wypuścił z rąk lustro, które rozbiło się na wiele kawałków. Fragmenty lustra zaczęły odbijać wpadające do pomieszczenia promienie słoneczne, co sprawiło, że wszystkie kamienne posągi z powrotem stały się ludźmi.

LEGENDA O POPIELU

Ta historia uchodzi za najstarszą polską legendę! Opowiada ona o okrutnym księciu Popielu, który władał grodem w Kruszwicy. Jego żona Gerda zachęcała go, by pozbył się stryjów, ponieważ mogli pozbawić go tronu. Za namową żony książę zaprosił krewnych do zamku. Gerda potajemnie wsypała truciznę do dzbanka miodu, z którego pili nie podejrzewający nic stryjowie. Nocą zmusiła męża, by pomógł jej ukryć ten haniebny czyn, wrzucając stryjów do jeziora Gopło. Po tym wydarzeniu Popiel stawał się coraz bardziej nieczuły na krzywdę innych.

Jednak pewnego dnia zaczęła spełniać się przepowiednia mówiąca o tym, że zjedzą go myszy. Popiel i Gerda ukryli się na wieży przed tysiącami gryzoni. Jednak myszy wdarty się także tutaj, pożerając okrutnego księcia i jego żonę za ich złe czyny. Od tej pory wieża ta nazywana jest Mysią Wieżą.

LEGENDA O TWARDOWSKIM

W Krakowie żył szlachcic, Jan Twardowski. Był wykształcony, kochał naukę, interesował się również magią i alchemią. Za otrzymanie mocy czarowania Twardowski zawarł pakt z diabłem. Jego ceną była dusza szlachcica. Twardowski zgodził się na to, ale postawił warunek: diabeł będzie mógł go zabrać wówczas, gdy ten pojawi się w Rzymie. Twardowski zyskał niezwykle moce: wyczarował ogromnego koguta, którego dosiadał jak konia, ruszył w podróż po Rzeczpospolitej i czynił dobro: uzdrawiał ludzi i zwierzęta, odmłodził włodarza Bydgoszczy, na prośbę króla Zygmunta Augusta przywołał ducha zmarłej królowej na jednym z zamkowych lusterek. Mijały lata, a Twardowski ani myślał udać się do Rzymu, co złościło diabła. Czart wpadł na pomysł: zmienił się w chłopca i poprosił Twardowskiego o pomoc w uzdrowieniu chorej matki. Czarnoksiężnik udał się z nim do pobliskiej karczmy, gdzie miała znajdować się kobieta. Gdy przekroczyli próg gospody, diabeł przybrał swoją postać, oznajmił Twardowskiemu, że umowa się dopełniła, bo „Karczma ta Rzym się nazywa”, porwał Twardowskiego i uniósł do piekła. Ten zaczął jednak odmawiać modlitwę do Matki Świętej – już po pierwszych słowach diabeł zaczął słabnąć, a pod koniec puścił Twardowskiego i uciekł. A że było to tuż nad Księżycem, tam właśnie spadł szlachcic – podobno siedzi tam do dziś i z wysokości tęsknie patrzy na Ziemię.

ПОЛЬСЬКІ ЛЕГЕНДИ

Легенди є одним з елементів польської культури. Вони мають народний характер і передаються усно з покоління в покоління. Діти вивчають їх у школі, знайомлячись з історіями, пов'язаними з початком країни та цінностями, важливими для нації. Приблизимо кілька найпопулярніших польських легенд.

ЛЕГЕНДА ПРО ВАВЕЛЬСЬКОГО ДРАКОНА

Легенда розповідає про Вавельського дракона, тобто про створіння, що жило в печері під Вавельським пагорбом. Воно тероризувало мешканців міста Крака, вимагаючи від них жертв у вигляді худоби або людей. Багато лицарів намагалися його перемогти, але вдалося це лише молодому шевцю на ім'я Скуба. Він зробив це за допомогою хитрого трюку. Поставив перед драконом барана, начиненого сіркою. Голодний дракон з'їв барана, але сірка викликала біль і печіння в горлі, яке він намагався загасити, п'ючи воду з Вісли. Він пив так довго, поки не луснув. Вдячні жителі нагородили шевця за його заслуги. Пам'ятник Вавельському дракону можна побачити в Кракові біля замку на Вавелі.

ЛЕГЕНДА ПРО ВАРШАВСЬКУ СИРЕНУ

Героїнею цієї легенди є прекрасна сирена, яка під час подорожі з Балтики на південь вирішила відпочити на березі Вісли. Їй так сподобалося це місце, що вона вирішила залишитися тут довше. У неї був чудовий голос, який один жадібний купець хотів використати, показуючи сирену на ярмарках. Він хитрістю викрав її і замкнув у дерев'яній скрині. Сирена була нещасна, і її плач почув син рибалки, який звільнив її разом зі своїми друзями. Вдячна сирена пообіцяла рибалкам, що завжди буде охороняти їхнє місто, яке згодом перетворилося на прекрасне місто – Варшаву. Образ сирени, озброєної мечем і щитом, був поміщений на герб Варшави. У столиці також є багато пам'ятників, що зображують сирену, і найпопулярніший з них можна побачити на Віслі.

ЛЕГЕНДА ПРО ЛЕХА, ЧЕХА І РУСА

Це легенда про початки польської держави. Її героями є брати Лех, Чех і Рус, які, шукаючи нове місце для поселення, натрапили на красиві території між Віслою і Одером. На одному з пагорбів вони побачили розлогий дуб, на якому білий орел збудував своє гніздо. Птах, побачивши людей, розправив крила і піднявся в повітря. Вид орла на тлі заходу сонця вразив Леха. Він вирішив, що це знак залишитися тут назавжди. Він заснував у цьому місці місто, яке назвав Гнезно. Його гербом став білий орел на червоному тлі. Мешканці Польщі довгий час називалися Лехитами на честь засновника міста, тобто Леха. Інші брати вирушили на південь і там заснували свої держави – Чехію і Русь.

ЛЕГЕНДА ПРО БАЗИЛІШКА

Легенда про Базилішка є варшавською легендою. Вона розповідає про страшного монстра, який своїм поглядом перетворював людей на камінь. Базилішок був важкою проблемою для жителів Варшави – вночі він підпалював будинки і знищував усе, що зустрічав на своєму шляху. Багато сміливців намагалися перемогти чудовисько, але безуспішно. Лише невеликий кравець зміг здолати Базилішка його ж власною зброєю. Він виставив перед собою дзеркало і розбудив чудовисько шумом. Щойно той підняв голову, побачив своє відображення і скам'янів. Переляканий хлопець випустив з рук дзеркало, яке розбилося на безліч шматочків. Уламки дзеркала почали відбивати сонячні промені, що потрапили до кімнати, і всі кам'яні статуї знову стали людьми.

ЛЕГЕНДА ПРО ПОПЕЛЯ

Ця історія вважається найстарішою польською легендою! Вона розповідає про жорстокого князя Попеля, який правив містом у Крушвиці. Його дружина Герда заохочувала його позбутися дядьків, оскільки вони могли позбавити його трону. На прохання дружини князь запросив родичів до замку. Герда таємно підсипала отруту в глечик меду, з якого пили нічого не підозрюючи дядьки. Вночі вона змусила чоловіка допомогти їй приховати цей ганебний вчинок, кинувши дядьків у озеро Гопло. Після цієї події Попель ставав дедалі більш байдужим до чужого горя. .

Але одного дня почала здійснюватися пророча обіцянка, що його з'їдять миші. Попель і Герда сховалися на вежі від тисяч гризунів. Але миші дісталися і сюди, з'ївши жорстокого князя і його дружину за їхні погані вчинки. Відтоді цю вежу називають Мишачою вежею

ЛЕГЕНДА ПРО ТВАРДОВСЬКОГО

У Кракові жив шляхтич Ян Твардовський. Він був освічений, любив науку, також цікавився магією та алхімією. Щоб отримати магічні здібності, Твардовський уклав угоду з дияволом. Його ціною була душа шляхтича. Твардовський погодився на це, але поставив умову: диявол зможе його забрати лише тоді, коли той з'явиться в Римі. Твардовський здобув надзвичайні здібності: створив величезного півня, якого осідлав, подорожував по Речі Посполитій і творив добро: зціляв людей і тварин, омолоджував старійшину Бидгощі, на прохання короля Сигізмунда Августа викликав дух покійної королеви на одному із замкових дзеркал. Минав час, а Твардовський не збирався їхати до Риму, що дратувало диявола. Чорт придумав план: він перетворився на селянина і попросив Твардовського допомогти зцілити хвору матір. Чарівник вирушив з ним до найближчого шинку, де мала бути жінка. Щойно вони переступили поріг корчми, диявол набув своєї справжньої форми і заявив Твардовському, що угода виконана, бо «Корчма ця зветься Рим», схопив Твардовського і поніс його до пекла. Однак той почав читати молитву до Святої Матері – щойно вимовив перші слова, диявол почав слабшати, а наприкінці відпустив Твардовського і втік. Оскільки це сталося якраз над Місяцем, саме туди й упав шляхтич – кажуть, що він досі сидить там і з висоти сумно дивиться на Землю.

ПОЛЬСКИЕ ЛЕГЕНДЫ

Легенды являются одним из элементов польской культуры. Они имеют народный характер и передаются устно из поколения в поколение. Дети изучают их в школе, знакомясь с историями, связанными с началом страны и ценностями, важными для нации. Познакомимся с несколькими самыми популярными польскими легендами.

ЛЕГЕНДА О ВАВЕЛЬСКОМ ДРАКОНЕ

Легенда рассказывает о Вавельском драконе, то есть о существе, жившем в пещере под Вавельским холмом. Он терроризировал жителей города Крака, требуя от них жертв в виде скота или людей. Многие рыцари пытались его победить, но удалось это только молодому сапожнику по имени Скуба. Он сделал это с помощью хитрой уловки. Поставил перед пещерой дракона барана, набитого серой. Голодный дракон съел барана, но сера вызвала у него боль и жжение в горле, которое он попытался утолить, напившись воды из Вислы. Он пил её так долго, пока не лопнул. Благодарные жители наградили сапожника за его заслуги. Памятник Вавельскому дракону можно увидеть в Кракове, в районе замка на Вавеле.

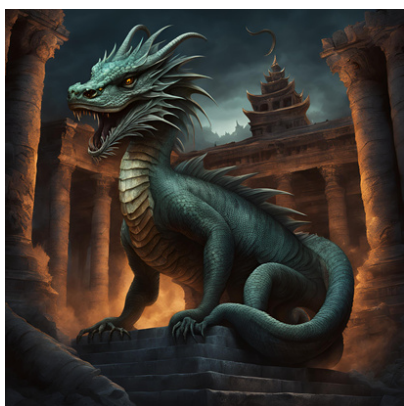
ЛЕГЕНДА О ВАРШАВСКОЙ СИРЕНЕ

Героиней этой легенды является прекрасная сирена, которая, путешествуя с Балтики на юг, решила отдохнуть на берегу Вислы. Ей так понравилось это место, что она решила остаться здесь надолго. У неё был красивый голос, который некий жадный купец захотел использовать, показывая сирену на ярмарках. Он похитил её обманом и запер в деревянном ящике. Сирена была несчастна, и её плач услышал сын рыбака, который освободил её вместе со своими друзьями. Благодарная сирена пообещала рыбакам, что всегда будет охранять их город, который со временем превратился в прекрасный город — Варшаву. Изображение сирены с мечом и щитом помещено на гербе Варшавы. В столице также находится много памятников, изображающих сирену, а самый популярный из них можно увидеть над Вислой.

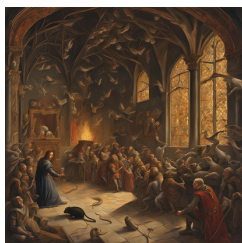
ЛЕГЕНДА О ЛЕХЕ, ЧЕХЕ И РУСЕ

Эта легенда рассказывает о начале польского государства. Её героями являются братья Лех, Чех и Рус, которые, ища новое место для поселения, наткнулись на прекрасные земли, расположенные между Вислой и Одером. На одном из холмов они заметили раскидистый дуб, на котором белый орёл свил своё гнездо. Увидев людей, птица расправила крылья и взмыла в воздух. Вид орла на фоне заходящего солнца восхитил Леха. Он посчитал это знаком, чтобы поселиться здесь навсегда. В этом месте он основал свой город, назвав его Гнезно. Его гербом стал белый орёл на красном фоне. Жителей Польши долгое время называли Лехитами по имени основателя города, то есть Леха. В свою очередь, остальные братья отправились на юг и там основали свои государства — Чехию и Русь.

ЛЕГЕНДА О БАЗИЛИСКЕ

Легенда о василиске — это варшавская легенда. Она рассказывает о страшном чудовище, которое своим взглядом превращало людей в камень. Василиск был обременителен для жителей Варшавы — по ночам он поджигал дома и разрушал всё, что встречал на своём пути. Многие смельчаки пытались победить чудовище, но безуспешно. Только незаметный портной справился с этим испытанием, победив василиска его же оружием. Он протянул перед собой зеркало и разбудил чудовище шумом. Как только оно подняло голову, увидело своё отражение и окаменело. Испуганный юноша выронил зеркало, которое разбилось на множество осколков. Осколки зеркала начали отражать попадавшие в помещение солнечные лучи, что привело к тому, что все каменные статуи снова стали людьми.

ЛЕГЕНДА О ПОПЕЛЕ

Эта история считается самой старой польской легендой! Она рассказывает о жестоком князе Попеле, который правил городом в Крушвице. Его жена Герда подстрекала его избавиться от дядей, так как они могли лишить его трона. По совету жены князь пригласил родственников в замок.

Герда тайно подсыпала яд в кувшин с мёдом, из которого пили ничего не подозревавшие дяди. Ночью она заставила мужа помочь ей скрыть это позорное деяние, сбросив дядей в озеро Гопло. После этого Попель становился всё более безразличным к страданиям других. Однако однажды начало сбываться предсказание о том, что его съедят мыши. Попель и Герда спрятались в башне от тысяч грызунов. Однако мыши прорвались и сюда, съев жестокого князя и его жену за их злые деяния. С тех пор эту башню называют Мышиной Башней.

ЛЕГЕНДА О ТВАРДОВСКОМ

В Кракове жил шляхтич Ян Твардовский, который ради магической силы заключил сделку с дьяволом. Твардовский поставил условие, что дьявол заберёт его душу только в Риме. С помощью магии он совершал добрые дела, и много лет избегал Рима, чем злил дьявола. Однажды дьявол заманил его в корчму, названную «Рим», и попытался утащить в ад. Твардовский начал молиться, и дьявол ослаб. Шляхтич упал на Луну, где, по легенде, остаётся до сих пор, глядя с тоской на Землю.

POLISH LEGENDS

Legends are one of the elements of Polish culture. They have a folk character and are passed down orally from generation to generation. Children learn them at school, becoming familiar with stories related to the beginnings of the country and values important to the nation. Let's take a closer look at some of the most popular Polish legends.

THE LEGEND OF THE WAWEL DRAGON

The legend tells a story of the Wawel Dragon, a creature living in a cave beneath the Wawel Hill. It terrorized the inhabitants of Krak's stronghold, demanding sacrifices in the form of cattle or people. Many knights tried to defeat it, but it was finally overcome by a young shoemaker named Skuba. He did this by a clever trick. He placed a sheep stuffed with sulfur in front of the dragon's lair. The hungry dragon devoured the sheep, but the sulfur caused pain and burning in its throat, which it tried to extinguish by drinking water from the Vistula River. It drank so much that it burst. Grateful residents rewarded the shoemaker for his deeds. The Wawel Dragon monument can be seen in Krakow near the Wawel Castle.

THE LEGEND OF THE WARSAW MERMAID

The protagonist of this legend is a beautiful mermaid who, during a journey from the Baltic Sea to the south, decided to rest on the banks of the Vistula River. She liked the place so much that she decided to stay longer. She had a beautiful voice, which a greedy merchant wanted to exploit by showing the mermaid at fairs. He cunningly kidnapped her and imprisoned her in a wooden box. The mermaid was unhappy, and her crying was heard by a fisherman's son, who, along with his friends, freed her. The grateful mermaid promised the fishermen that she would always protect their town, which eventually grew into the beautiful city of Warsaw. The image of the mermaid armed with a sword and shield was placed on the Warsaw coat of arms. There are also many statues of the mermaid in the capital, and the most popular one can be seen on the Vistula River.

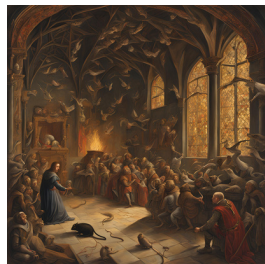
THE LEGEND OF LECH, CZECH, AND RUS

This legend tells a story about the origins of the Polish state. Its heroes are brothers Lech, Czech, and Rus, who, searching for a new place to settle, came across beautiful lands between the Vistula and Oder rivers. On one of the hills, they saw a sprawling oak tree where a white eagle had built its nest. The bird, seeing the people, spread its wings and took to the sky. The sight of the eagle against the backdrop of the setting sun impressed Lech. He decided that this was a sign to settle here permanently. He established a town in this place, which he named Gniezno. Its emblem became a white eagle on a red background. The inhabitants of Poland were long called Lechites after the founder of the town, Lech. The other brothers went south and founded their states – Czechia and Rus.

THE LEGEND OF THE BASILISK

The legend of the Basilisk is a Warsaw tale. It tells a story of a terrifying monster that turned people into stone with its gaze. The Basilisk was troublesome for the residents of Warsaw – at night, it started fires and destroyed everything in its path. Many brave men tried to defeat the creature, but without success. Only a modest tailor managed to win with the Basilisk using its own weapon. He held up a mirror and woke the creature with noise. As soon as it lifted its head, it saw its reflection and turned to stone. The frightened boy dropped the mirror, which shattered into many pieces. The fragments began to reflect the sun's rays entering the room, which caused all the stone statues to become people again.

THE LEGEND OF POPIEL

This story is considered the oldest Polish legend! It tells of the cruel prince Popiel, who ruled the town of Kruszwica. His wife Gerda encouraged him to get rid of his uncles, as they could deprive him of the throne. At his wife's urging, the prince invited his relatives to the castle. Gerda secretly poisoned a pitcher of mead from which the unsuspecting uncles drank. At night, she forced her husband to help her hide the heinous act by throwing the uncles into Lake Gopło. After this event, Popiel became increasingly indifferent to the suffering of others.

But one day, a prophecy began to come true, stating that he would be eaten by mice. Popiel and Gerda hid in a tower from thousands of rodents. But the mice got in there as well, devouring the cruel prince and his wife for their evil deeds. Since then, this tower has been called the Mouse Tower.

THE LEGEND OF TWARDOWSKI

In Krakow, there lived a nobleman, Jan Twardowski. He was educated, he loved science, and was also interested in magic and alchemy. To gain magical powers, Twardowski made a pact with the devil. The price was the nobleman's soul. Twardowski agreed to this but set a condition: the devil could only take him when he appeared in Rome. Twardowski gained extraordinary powers: he conjured a giant rooster, which he rode like a horse, traveled around the Polish-Lithuanian Commonwealth, and did good deeds: he healed people and animals, rejuvenated the ruler of Bydgoszcz, and at the request of King Sigismund Augustus, summoned the spirit of the deceased queen on one of the castle's mirrors. Years passed, and Twardowski had no intention of going to Rome, which angered the devil. The devil came up with a plan: he turned into a peasant and asked Twardowski for help in healing his sick mother. The magician went with him to a nearby inn where the woman was supposed to be. As soon as they crossed the threshold of the inn, the devil assumed his true form and told Twardowski that the agreement had been fulfilled because "This inn is called Rome," he seized Twardowski, and carried him to hell. However, Twardowski began reciting a prayer to the Holy Mother – after just the first words, the devil began to weaken, and by the end, he released Twardowski and fled. And as this happened just above the Moon, the nobleman fell there – it's said but he still sits there today, looking longingly down at Earth.

